

ДИСТАНЦІЙНІ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ

*В. Ю. Федій, магістр спеціальності 029 Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа освітня програма*

«Документознавство та інформаційна діяльність»

Л. М. Колєчкіна, д. ф.-м. н., професор – науковий керівник

Анотація. Підвищення кваліфікації спрямоване на послідовне удосконалення професійних знань, умінь і навиків, зростання майстерності. Особливістю процесу підвищення кваліфікації кадрів є те, що слухачі вже володіють певними знаннями і практичними навиками виконання своєї роботи, можуть критично відноситись до навчального матеріалу, хочуть отримати саме ту інформацію, яка потрібна для виробничої діяльності. З цією метою є доцільним використання дистанційної форми навчання, як нової форми в системі освіти України. Сьогодні дистанційне навчання демонструє свої переваги завдяки значно вищій інформативності, доступності та економічній ефективності, тому актуальність вивчення цього питання не викликає сумніву.

Ключові слова: дистанційне навчання, підвищення кадрів, кваліфікація, документи.

Abstract. The training is aimed at the continuous improvement of professional knowledge, skills and skills. The peculiarity of the training process is that the students already have certain knowledge and practical skills to perform their work, can be critical of the training material, want to get exactly the information that is needed for production activities. To this end, it is advisable to use distance learning as a new form in Ukraine's education system. Today, distance learning demonstrates its benefits thanks to its much more informative, accessible and cost-effective nature, so the relevance of the study to this issue is undeniable.

Keywords: distance learning, training, qualification, documents

Постановка проблеми. Сучасне суспільство висуває вимоги безперервності, неформальності, відкритості та дистанційності

навчального процесу. Отже, освіта сьогодення повинна носити характер гнучкості та високої технологічності. Всі ці риси притаманні дистанційному освітньому процесу, який особливо актуальний для підвищення кваліфікації кадрів [3].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання про використання дистанційних технологій і особливості їх застосування з урахуванням специфіки саме педагогічних навчальних закладів залишається малодослідженим як у вітчизняній, так і в зарубіжній педагогіці, що зумовлено недостатньою кількістю праць із дистанційної освіти взагалі. Однак помітні здобутки в цій сфері вже є. Серед праць, у яких цю тему було порушено, варто відзначити, наприклад, кандидатську дисертацію та статті Д. М. Бодненка [1], Н. В. Жевакіної [4], О. В. Захарової [7], праці М. Ю. Мартиненко [8] та інших дослідників.

Як зазначає Н. В. Жевакіна, унікальність використання аналізованої форми навчання саме в педагогічних вищих навчальних закладах полягає в тому, що в цьому разі «дистанційне навчання є не лише новою технологією навчання, а й об'єктом вивчення та застосування в навчальному процесі» [4, с. 17].

Історично дистанційне навчання виникло у 1840 році, коли Ісаак Пітман запропонував навчання через поштовий зв'язок для студентів Англії. У 1856 році Чарльз Тюссе та Густав Лангеншейдт розпочали викладання мови заочною формою у Німеччині.

Сьогодні дистанційна освіта – поширене явище у багатьох країнах світу, і з кожним роком її популярність зростає.

Формулювання мети. Мета дослідження полягає у проведенні аналізу організації дистанційної системи навчання в процесах підвищення кваліфікації кадрів в університетах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Назва «дистанційне навчання» говорить сама за себе – це навчання на відстані. Навчальний процес організований в спеціально створеному навчальному середовищі за допомогою використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій. Система дистанційного навчання дозволяє отримати освіту за допомогою власного персонального комп'ютера і виходу в мережу Інтернет. Ст. 42

Закону України «Про вищу освіту» (з наступними змінами) від 17.01.2002 р.: «Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами: денна (очна), вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна. Форми навчання можуть бути поєднані». Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена Постановою Міністерства освіти і науки України від 20.12.2000 р.: «Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання» [4].

На рисунку 1.1 визначено характерні риси дистанційної освіти, що відображають сутність даної форми навчання.

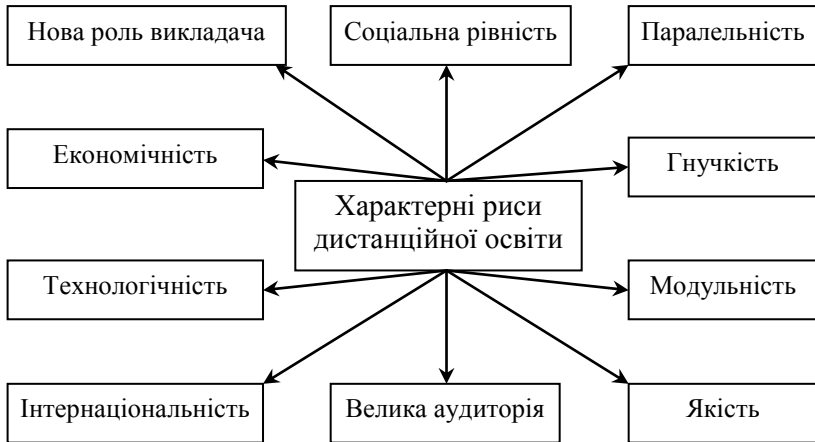

Рисунок 1.1 – Характерні риси дистанційної освіти, розроблено автором на основі [3–7]

Положення про дистанційне навчання, затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р.: «Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі

сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [3].

Закріплення принципної бази функціонування системи дистанційної освіти досить широко відображено як у нормативно-правових актах, так і в працях науковців. Разом з тим аналіз останніх джерел та публікацій засвідчив недостатній інтерес дослідників до проблеми визначення принципів дистанційного навчання у підвищенні кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, іноземців та підвищення кваліфікації працівників.

Дистанційне навчання дозволяє передовим університетам світу здійснювати експансію на освітні ринки будь-яких країн. На шляху цієї освітньої глобалізації поки що стоїть «мовна проблема», але й вона поступово долається.

Загалом, дистанційна освіта в Україні не завжди відповідає вимогам, що ставляться до інформаційного суспільства і не забезпечує повноцінного входження України в міжнародний освітній простір.

Висновки. На основі аналізу наявного досвіду впровадження дистанційного навчання в університетах Великої Британії та Ізраїлю можна констатувати, що на сьогодні дистанційна освіта там перебуває на стадії активного впровадження і дає позитивні результати щодо підготовки фахівців різних галузей (у тому числі й педагогічної) до професійної діяльності.

Щоб система дистанційного навчання (ДН) зайняла гідне місце в системі освіти України, потрібно, передовсім, створити глобальну комп'ютерну мережу освіти й науки, оскільки саме комп'ютер дає змогу отримувати навчальний матеріал, є водночас і бібліотекою, і центром довідкової інформації, і комунікативним центром, що робить його одним з учасників реалізації програми безперервної освіти в Україні.

Список використаних інформаційних джерел

1. Козлакова Г. О. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід : монографія АПН України. Ін-т вищ. освіти / Г. О. Козлакова. – Київ. – 2002. – 231 с.
2. Положення Конституції України [прийнято 28 червня 1996 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/konst> (дата звернення: 18.09.2019). – Назва з екрана.
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. [Електронний ресурс]. – <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення: 11.10.2019). – Назва з екрана.
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. – Київ. – 2000. – 12 с.
5. Мартиненко М. Ю. Контроль якості самостійного засвоєння навчального матеріалу студентами в умовах вищої дистанційної / М. Ю. Мартиненко // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. Черкаси. – 2007. – Вип. 115. – С. 53–58.
6. Навчально-методичний комплекс підготовки організаторів дистанційного навчання для системи післядипломної освіти. АПН України. Центр. ін-т післядипломної пед. освіти ; за заг. ред. В. В. Олійника. – Київ : Міленіум, 2003. – 69 с.
7. Овод Ю. В. Історія розвитку та класифікація засобів дистанційного навчання / Ю. В. Овод // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2011. – № 3. – С. 131–135.
8. Олійник В. В. дистанційне навчання в післядипломній освіті: організаційно-педагогічний аспект / В. В. Олійник // Зб. наук. статей співробітників, 1999–2001 рр. АПН України. Центр. ін-т післядипломної пед. освіти. – Київ. – 2001. – С. 8–21.